

»Hej Dunkom» och »Gastar och Troll» — två sångsällskap i seklets början

Av Erland Lindhammar

Musiklivet i Östersund vid 1800-talets slut präglades inte av någon större aktivitet.

Möjligheten att i någon mån tillgodose stadsbornas behov av god instrumentalmusik förefanns visserligen genom de bägge regementenas musikkårer, men av okänd anledning utnyttjades denna tillgång i mycket ringa utsträckning. Överhuvudtaget var det endast det i början av 1890-talet bildade Amatörkapellet, som alltemellanåt, vid basarer o. d., lät populärmusikens toner ljuda inför en alltid tacksam publik.

På det sångliga området var läget lika ogynnsamt. Visserligen fanns i staden en mindre sångkör, Östersunds allmänna sångförening, men den visade ingen större livaktighet ifråga om offentliga framträdanden. Det skulle dock ej dröja länge förrän en förändring till det bättre skulle inträda, framför allt då på körsångens område.

Under hösten 1902 samlades några i Östersund boende sångintresserade personer för att dryfta frågan om bildandet av ett sångsällskap. Resultatet härav lät icke länge vänta på sig. Den 6 december ägde konstituerande sammanträde rum å Aspnäs värdshus. Närvarande var notarien Vilhelm Amnéus, järnvägsbokhållaren Isidor Carlsson, bankkassören Emil Dillner, folkskolläraren David Flodén, fil. kand. Helmer Norlén, ingenjören Sigurd Norrbin, tandläkaren John Rosendahl, järnvägsbokhållaren P. M. Sellgren, redaktören Gösta Thalén, bankkassören John E. Wæsterlund och stationsskrivaren Gösta Ählström. Till stiftarna hörde även civilingenjören Axel Johansson, Vaplan, ehuru han ej var närvarande vid det konstituerande sammanträdet.

Sångsällskapets namn fastställdes till »Hej Dunkom», alluderande på den holländska visan

»Hej dunkom, så länge vi levom!

Sjungom, spelom, havom lustigt varje dag.»

Till sällskapets ordförande valdes Gösta Thalén.

Enligt stadgarna skulle sångsällskapet utgöra »minst en dubbel manskvartett» och ha till ändamål »att på ett rationellt sätt öva kvartettsång och i allmänhet verka för kvartettsångens främjande — — —». Att det låg allvar bakom sångsällskapets strävan att på effektivaste sätt bedriva sångövningarna framgår av följande förbindelse, som var fogad till stadgarna: »Undertecknade, som blivit anmodade att i sångsällskapet 'Hej Dunkom' inträda, förbinda oss härmed att, såframt ej fullt giltiga skäl kunna förebäras, på utsatt klockslag infinna oss vid varje repetition och andra sångtillfällen, till vilka vi blivit kallade, samt att efter bästa förmåga främja sällskapets ändamål.»

Det fanns all anledning förmoda att »H. D.», som sällskapet till vardags kallades, skulle gå en ljus framtid till mötes när sådana livsglada sångentusiaster

som Gösta Thalén och John E. Wæsterlund var de ledande, den sistnämnde i egenskap av sällskapets dirigent.

I en uppsats av Gösta Thalén i jubileumsskriften »Jämtlands läns sångarförbund 1908—1938» skriver denne bl. a.: »Jag har aldrig varken förr eller senare levat så in i manskörer och kvartettsång som under mina 12 år i Östersund i sekelskiftets början. Närmast berodde väl detta på Sångsällskapet Hej Dunkom, vars ordförande jag var från dess tillkomst och som firade sitt 10-årsjubileum strax innan jag i slutet av 1912 fick min tidningsverksamhet förlagd till annan ort. Där voro vi ett hjärta och en själ, och ännu tonar i minnet vår livsglada lystring: 'Hej Dunkom!' med det raska svaret: 'Så länge vi levom!'». Thalén var under sin östersundstid även ordförande i Östersundskören, bildad 1909, och i det 1908 startade Jämtlands läns sångarförbund.

Redaktör Gösta Thalén

John E. Wæsterlund, bohuslänning till börden, hade redan som ung kommit till Östersund. Musik och sång låg honom i blodet. Under 1890-talet var han en av ledarna i Amatörkapellet, där han trakterade sin kontrabas med stor inlevelse. Det var dock sången som låg hans hjärta närmast. Själv i besittning av en välklingande basröst blev han för H. D. den pådrivande kraften, den skicklige och erfarne dirigenten, alltid redo att ägna fru Musica sina tjänster. Bland hans sångliga meriter i övrigt må nämnas, att han under många år var förste dirigent i Jämtlands och andre dirigent i Norrlands sångarförbund.

H. D:s verksamhet kom att sträcka sig över en tidrymd av något mer än 20 år. Uppståndna luckor inom stämmorna genom medlemmars avflyttning från orten gjorde att verksamheten upphörde 1924. En bidragande orsak härtill var väl också att eldsjelen Wæsterlund då var kommen till hög ålder och sjuklig.

Trots att sålunda H. D:s verksamhet blev relativt kortvarig kom denna dock att utgöra ett värdefullt inslag i stadens kulturella liv. Fördenskull bör sällskapets insatser om möjligt räddas undan glömskan. Utsikterna härtill har avsevärt ökat sedan H. D:s arkivalier numera befinner sig i Föreningen Gamla Östersunds ägo genom förmedling av framlidna fru Erika Hedberg, maka till H. D:s siste sekreterare direktören Henning Hedberg, och f. d. distriktslantmätaren Heimer Wikström — själv medlem av det illustra sällskapet.

Även om H. D:s sammanträdesprotokoll inte kan sägas vara detaljerade rymmer de dock vissa fakta, som tillsammans tagna ger en klar bild av de gångna årens verksamhet. Att det för sångarbröder ofta karakteristiska gemytet och livsglädjen satt sin prägel på protokollens utformning vittnar gott om det goda kamratskap, som band medlemmarna samman.

Vi får veta att sångrepetitionerna alltifrån starten bedrevs med stor energi. Det gällde ju bl. a. att snarast möjligt komma fram till en repertoar, som möj-

